

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266

Inaugurarea școlii de fete.

Gătită ca o mireasă a fost predată destinațiunii ei cea mai frumoasă școală românească dela noi, școala civilă de fete din Arad.

Actul inaugurării a fost ca o nuntă a neamului românesc.

La biserică.

Conform programului duminică dimineața la ora 9 s'a oficiat sf. Liturgie în catedrala din Arad P. S. Sa părintele episcop diecezan *Ioan I. Papp*, asistat de P. C. Sa părintele protosincol *R. Ciorogariu*, asesorul referent *George Popovici*, protopopii *Vasilie Beleş* (Arad), *Gherasim Serb* (Belint), *Mihai Păcățian* (B. Comlos), preoții *Traian Vățian*, *Gavriil Bodea*, diaconii *Cornel Lazar*, *Dr. Lazar Iacob* și *Moise Popovici*. În decursul sfintei liturgii P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe învățătorul în pensie și absolvent de teologie *Alexiu Doboș* (Șiria).

Biserica eră tixită de lume românească. Se remarcă mulți oaspeți, între cari d. *Mihail Săulescu*, vicepreședintele camerei deputaților români cu doamna *Maria Săulescu*, vicepresidenta Societății damelor ortodoxe din România cu gingașă lor fiică *Mariana*, profesorul de liceu d. *Paulian*, din Turnul-Severin și toată societatea noastră din Arad și jur. Primarul orașului dl *Varjassy* și inspectorul reg. de școale *Kehrer*.

Imprejurări neprevăzute ne-a lipsit de fericirea de a vedea în mijlocul nostru pe marele binefăcător *Vasilie Stroescu*, care se dusesese dela *Calimănești* în țara sa *Basarabia*, de unde eră să vină la noi să vază școala care își datorește existența atât de grabnică ajutorului de 100.000 coroane dat pentru construirea edificiului. Și a mai lipsit cineva care a luat inițiativa și cu neîntrecut zel și pricepere a pus în mișcare toată românimea să contribue la înălțarea acestei școli, care este moștenirea însuflețirii anilor din urmă din Arad.

După încheierea sfintei Liturgii publicul imens a plecat la reședința episcopicească de unde a plecat Preasfințitul nostru episcop în litie asistat de PP. CC. LL. *Augustin Hamsea* arhimandrit și *Roman Ciorogariu* protosincol, protopopii *Vasilie Beleş* (Arad), *Gherasim Serb* (Belint). *Mihai Pă-*

cățian (B. Comlos), *Fabrițiu Mănoilă* (Lipova), *Florian Roxin* (Buteni), referentul *Dr. Ciuhandu*, preotul *Traian Vățian* și diaconii *Dr. Lazar Iacob*, *Cornel Lazar* și *Moise Popovici* și însoțit de comitetul reuniunii femeilor române din Arad.

La școală.

În mijlocul curții a fost ridicat un pavillon unde s'a săvârșit actul religios a aghiasmei. După sfîntire a stropit cu aghiasmă toate încăperile P. S. Sa dl episcop, P. C. L. *Augustin Hamsea* și *Roman Ciorogariu*, precum și protopopul *Fabrițiu Manuilă*. Un glas de admirație a resunat de pe buzele publicului la arangiarea internă a școlii și a internatului, mai ales a zugrăviturilor românești ce decorează internul acestui edificiu, apoi capela și frumoasa sală de gimnastică.

După stropirea cu aghiasmă P. S. S. dl episcop și-a reluat locul în pavillon de unde a rostit înălțătorul discurs festiv publicat de noi în numărul trecut la care a răspuns vrednica prezidentă a Reuniunii femeilor române din Arad, doamna *Sofia Beleş*, a cărei discurs asemenea l'am publicat în numărul precedent.

Actul inaugurării s'a terminat cu sărutarea sfintei cruci, fotografiarea preoțimei funcționătoare și a comitetului Reuniunii femeilor, înscrierea în albumul din sala de primire a școlii și însoțirea părintelui episcop la reședință.

Banchetul.

La ora 2 d. a. în sala hotelului »Crucea Albă« s'a ținut banchetul arangiat de comitetul Reuniunii femeilor române, la care au participat peste 150 persoane. La intrarea P. S. S. părintelui Episcop în sală a fost salutat de public cu »să trăiască«.

Masa a fost prezidată de P. S. S. dl episcop *Ioan I. Papp* încunjurat de dignitarii bisericești, de reprezentantul orașului dl primar *Varjassy*, inspectorul reg. de școale *Kehrer* și de membrele comitetului Reuniunii femeilor române.

Seria toasturilor o deschide P. S. Sa părintele *Episcop al Aradului*.

— Dați-mi voie, conform tradiției, ca în această zi de sărbătoare națională pentru noi, să arătăm supunerea noastră omagială către persoana

împăratului. Noi, cari totdeauna am fost dinastici și patrioți — nu putem uita la sărbătorile noastre persoana monarhului. Ridic dar paharul în sănătatea împăratului-rege Francisc Iosif I. (Să trăiască!)

Arhimandritul Hamsea: Ceea ce a caracterizat totdeauna neamul nostru este, că și atunci când au fost închise școlile pentru noi, — am avut cultura noastră, din vechile tradiții, și din cultura poporului roman. Azi a sosit timpul să umblăm acum la școala noastră, dar să nu uităm niciodată și vechea noastră școală — care este căminul, casa românească. În casele românești s'a dat creșterea cea mai bună, mai națională generațiilor românești.

Școala civilă de fete — a cărei inaugurare o sărbătorim, nu din cărămidă este zidită, ci din iubirea și jertfa pentru neamul nostru.

Ridic paharul în sănătatea P. S. Sale părintele Episcop.

Protosincelul Ciorogariu: Fără independență politică, fără drepturi, ca un popor de iobagi, am trăit aproape două mii de ani pe acest pământ. În vremile acele de restriște căminul familiar a fost candela la care femeia română, a veghiat asupra moravurilor străbune prin cari ne-am susținut legea și limba strămoșească. Este sfânt acest cămin românesc, care este leagănul familiei mari, a societății românești.

Ridicarea școlii civile de fete este o adevărată minune realizată de femeia noastră română, este opera însuflețirii ei mari din vremurile mai apreciate ca prin aceasta școală, acest cămin ridicat femeii române, aceasta să-și păstreze caracterul ei genuin și în viața socială modernă, unitatea în gândiri și simțiri românești. Toți ne aducem aminte de acele întruniri sociale feerice cari s'au petrecut aici, unde s'a prezentat întreagă poezia ființei noastre românești: Sunetul acestei poezii a străbătut în depărtare la marele mecenat Vasile Stroescu, (aplauze fenetice), a mișcat bătrânul consistor și toată suflarea românească de a concurs la ridicarea școlii de fete, acest monument cultural al zilelor noastre. Inaugurarea de astăzi este coroana acelei însuflețiri. Acum să începe munca civilizatorică a acestei școli. Să nu rămână aceasta școală orfană de îngrijirea femeii române care a creat-o, sub conducerea rigidă a oficialității, Reuniunea femeilor să fie și mai departe mama acestei școli, să dea oficialității consistoriale tot concursul ei, ca să inflorească sub mâna ei delicată. Mai presus de toate să țină vie însuflețirea aceea ce a creat aceasta școală. Închină în sănătatea comitetului Reuniunii femeilor și a vrednicei ei prezidente dna Sofia Beleş.

Protopopul Ioan Georgia (Boroșineu); închină în sănătatea primarului orașului Arad d.

Varjassy Lajos și inspectorul regesc de școale d. *Kehrer* și-i roagă ca dâșii în interesul culturii și al bune înțelegeri între cetățenii statului să susțină acest nou așezământ de cultură alături de biserica românească.

D. deputat St. C. Pop: Altar s'a ridicat culturii naționale, acest altar să vestească pretutindeni că popoarele trăiesc numai prin limba lor. Căminul românesc este cel mai sfânt, fiindcă acolo poporul își păstrează tezaurul cel mai scump, datinele, morala sa. Voi, femeilor române, trebuie să faceți scut adevărat și să păstrați acest tezaur al neamului nostru.

Bea în sănătatea directorului școlii și a corpului didactic dela școala de fete.

D. Victor Stanciu mulțămind dlui C. Ștefan Pop pentru cuvintele adresate corpului profesoral, aseamănă neamul cu o cetate în care lumina și energia necesară o dau sârmele purtătoare de electricitate venită din munți, unde o produce căderea stropilor căzuți din nori. În nori i-a ridicat căldura soarelui. Poeții nu fac deosebire între zimbetele femeiești și între zimbetele soarelui. Cu mai multă dreptate nu vom face noi deosebire între căldura soarelui și căldura inimelor femeiești, puse în serviciu obștei. Prin căldura inimelor lor se ridică stropii, cari dau lumină și energie cetății neamului nostru. Profesorii, — pentru cari a închinat d. Ștefan Pop, — au numai rolul vânturilor, cari îndepărtează norii în o parte sau alta. Sprijinul conducătorilor de până acum și binevoitorilor din viitor, va da îndrumări neprețuite profesorilor pentru binele și prosperarea școlii, ridicate cu atâtea jertfe. Închină pentru întemeietorii școlii.

Inspectorul școlar Kehrer a spus că statul ungar numai bucură se poate că în Arad s'a ridicat un nou focalar de cultură, căci, buna stare a țării atârână și de dezvoltarea culturală a popoarelor ce o locuiesc.

P. S. S. Episcopul Aradului înainte de a ridică masa, propune să se trimeată o telegramă omagială celui mai mare mecenate al nostru, Vasile de Stroescu. Se primește cu mare însuflețire.

S'a trimes marelui mecenate următoarea telegramă:

Biserica vie din dieceza Aradului întrunită la inaugurarea școlii de fete Vă aduce omagiile de mulțămire și recunoștință pentru princiarul dar.

PAPP,
episcopul Aradului.

La orele 4 lumea s'a despărțit dela banchet în mijlocul unei mari animațiuni.

Telegramele de felicitare.

Sibiu. — La inaugurarea școlii superioare de fete și la închinarea ei mă-

reței sale destinațiuni felicitându-Vă cordial implor și eu binecuvântarea Ceriului asupra fondatorilor și a celor ce se vor împărtăși de binefacerile ei.

Ioan Mețianu,
mitropolit.

Caransebeș. — Doresc ca noua școală să crească bisericeii, neamului și patriei multe generații de românce vrednice.

Miron,
episcop.

Weisser-Hirsch. — Regret infinit că nu pot fi și eu de față la sfințirea noului palat al culturii femeilor române. Plin de entuziasm văzând desăvârșirea acestui ideal vin din depărtare și fac cele mai călduroase urări de înflorire și deplină izbândă pentru școala de fete, unde se ține legea și se croiește viitorul neamului nostru. — **Oncu.***

Brașov. — Lăcașul nou să fie de bun augur pentru lumina și înțelepciunea ficelor române. Trăiască marele Stroescu. — **Maria Baiulescu. Prezidenta Reuniunii.**

Simeria (Piski). — Geniul neamului sălășluiască în noul locaș: crească, înflorească, învingă. — Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei.

Brad. — Dorim institutului, ce inaugurați, deplină prosperare.

Corpul profesoral din Brad.

Sibiu. — Școala inaugurată fie izvor nesecat de virtuți casnice și naționale.

Bârseanu.

Călimănești. — Inaugurarea focalurului cultural să fie în ceas bun. Cultivarea virtuților strămoșești fie deviza fiecărei eleve. Omagiu și recunoștință marelui binefăcător Stroescu. Urări de prosperitate Reuniunii. — **Maria și Partenie Cosma.**

Brașov. — Sincere urări de bine la inaugurarea internatului. **Horia Petrescu.**

Karlsbad. — La inaugurarea de azi al noului izvor de putere pentru progres și conservare Dumnezeu fie cu noi și nimic fără El.

Truția.

Vasceău. — Urăm din inimă deplină izbândă noului Sion Stroescu.

Vasilie Sala, Dr. Mihali ș. a.

Sibiu. — Societatea »Petru Maior« urează noului institut cea mai frumoasă izbândă.

Prezident: Stoica.

* Regretăm, că dl Oncu prin care toate sau făcut până la edificarea școlii a trebuit să lipsească dela încoronarea operei inaugurate de dânsul. *Red.*

Mehadia. Deie ceriul ca instituțiunea pe care o binecuvântați și îngrijiți, să dea neamului și bisericeii fice și mame vrednice.

Aurel Petroviciu, Aurel Șuluțiu.

Teleagă. — Sămănătorilor de glorie viitoare la inaugurarea palatului culturii primiți adâncă mea felicitare.

Munteanu, protopop.

Solnoc. — Templul sfințit azi fie izvor de sănătate și prosperitate.

Vlaicu.

Checea. — La praznicul de azi părintelui ocrotitor al orfanei din munți îi strigăm din inimă: întru mulți ani stăpâne, iar leagănelui de cultură a femeii române îi dorim să trăiască, să crească, să înflorească.

At. Todan, preot.

Blaj. — Salut cu dragoste românească inaugurarea noului așezământ cultural.

Profesor Precup.

Reuniunea învățătorilor bănățeni, prin președintele său Iuliu Vuia asemenea a trimis o prea călduroasă adresă de felicitare.

Sibiu. — Spiritul mecenatului Stroescu să umbrească pururea școala care-i poartă numele.

Onisifor Ghibu.

D. avocat **Pavel Rotariu**, veteranul avocat din Timișoara a adresat P. S. Sale dlui episcop din Arad o scrisoare, în care scrie: »Vă rog a-mi permite ca întru manifestarea bucuriei mele naționale-române, față de întâmplarea epocală să laud zelul și nenumăratele merite ale P. S. Voastre, care în prima linie a ostenit întru ajungerea scopului, după aceea să uez din adâncul inimei mele, ca iubirea de cultură și de neam și însușirea națională, cari au plămădit ideea și au realizat și creiat palatul însuș, să trăiască, crească și înflorească în inimile tuturor credincioșilor de legea noastră din dieceza Aradului și din țara întreagă.

Nr. 21/1913.

Reuniunea învățătorilor bănățeni.

*Preasfințite Domnule Episcop
Preagrățioase Părinte!*

Conștii fiind de epocalul act ce desăvârșiți prin consacrarea noului palat al muzei române, fii credincioși ai bisericii străbune, modeștii apostoli ai satelor românești bănățene, vin, ca în ziua măreață de 25 august să-și plece genunchii înaintea acestui nou focar de cultură, carele plămădit a fost în mintea Prea S. Voastre și ai vrednicilor Sfetnici ce soarta Vi-a hărăzit, precum și în nobilele inimi ale femeilor române arădane

și încălzit a fost în inima plină de dragoste de neam a ilustrului părinte al neamului românesc din această patrie, urându-Vă în sinceritatea lor un întreit.

Întru mulți ani Stăpâne!

Dee cerul, ca aceea inimă nobilă, carea a satisfăcut atâtor necesități sufletești a neamului, să vieze încă mulți ani spre bucuria și mângâierea noastră.

Nobilul și ilustrul bărbat al neamului, Vasile Stroescu, la mulți ani!

Vieze și prospereze brava Reuniune a femeilor române arădane.

Vieze și lățească lumina minții și nobleța inimelor românești, încă multe milenii, tinerul institut!

Caransebeș 23 august 1913.

Președintele reuniunii

Iuliu Vuia

dir. școl. în retragere.

Creștinii și Statul.

Inimicii înverșunați ai creștinismului spre a putea atrage ura autorității și rigoarea cea mai aspră a legilor contra tuturor aceluia, cari mărturiseau credința creștină, inventară pe lângă alte multe calomnii și aceea, că ei sunt împotriva Statului. Se înțelege că le-a fost ușor creștinilor să facă dovada relei credințe a unor așa calomniali, stabilind punct cu punct purtarea cea demnă a tuturor creștinilor și dovedind atât cu doctrina cât și cu viața de toate zilele, că de parte de a fi contra Statului, creștinii propovăduiesc supunerea către autorități, pentru că toată stăpânirea vine dela Dumnezeu. De aceea și argumentele mincinoase ale păgânilor se pierd cu ușurință în fața dovezilor ce se aduc, iar furia păgână, dacă nu poate găsi margini în urmărirea creștinilor, este totuși demascată ca act arbitrar ce nu se poate susține decât pe temeiul bunului plac.

Între acei cari iau apărarea creștinilor, din punctul de vedere arătat, este și *Tertulian*. V. Döhringer și Nourisson. Ca să arate ce sunt creștinii, el spune că toți cari cred în Hristos formează un singur corp, uniți printr-o singură credință. Creștinii s'adună nu pentru a face conjurații contra Statului, ci pentru a se ruga lui Dumnezeu pentru împărați, pentru demnitari, pentru ori-ce putere, pentru starea prezentă a lumii și pentru pacea ei. La adunări se citește Scriptura, care hrănește credința, le înalță speranța și le întărește încrederea. Tot ce se face, se face din dragoste pentru lume și în numele lui Dumnezeu. La aceste întruniri prezidează bătrânii cari se aleg nu prin bani, ci după merite recunoscute. Bani n'au nici o trecere în lucrurile lui Dumnezeu. Se adună, în adevăr bani, dând fiecare ce voeste și ce poate, fără vre-o obligațiune, dar acesta este un depozit de pietate din care se întreține sărăcimea, orfanii, bătrânii și în genere toți nenorociții și lipsiții de ajutor. Creștinii îngrijesc apoi de toți cei condamnați într'un fel sau altul pentru cauza cea sfântă a religiunii.

Păgânii, cari se urăsc între ei, acuză pe creștini că se iubesc și merg până a muri unii pentru alții.

Dar păgânii uită că toți oamenii sunt frați prin dreptul natural și că toți trebuie să se iubească și să se îngrijească, ceea ce-i arată pe păgâni ca pe niște frați răi. Frațele ce-l bun recunoaște pe Dumnezeu ca tată și trăește în acelaș sentiment de dragoste, așa cum face creștinul ce se folosește de legea lui Hristos prin care este scos din ignoranță și ridicat la adevăr. La acuzația că trăesc în comun, că mănâncă în comun, ba că au ospete mărețe le amintește ceea ce făcea Diogene Megarienilor: și caută a vedea paiul din ochiul altora și nu bărna din a lor. Și se știe ce ospete libidinoase aveau păgânii, ceea ce nici odată nu s'a putut vedea la creștini, cari erau atât de sobri și austeri! Uită păgânii, le spune apologetul, de ceea ce este la ei, ca să vorbească de ospete mărețe la creștini. Dar mesele creștine spun numai decât ce înseamnă ele. Agapele sunt ospete de dragoste, făcute pentru săraci, pe care-i considerăm ca oameni, și pentru care îngrijim cu dragostea ce este între noi. Aceste ospete ale dragostei încep cu o rugăciune către Dumnezeu și fiecare își satură foamea și setea, iar nu patima și nesățioșia. La toate castitatea creștină cere a lucra ca și când ar fi de față însuș Dumnezeu. Apoi se cântă cântece de laudă și de mulțumire lui Dumnezeu fie scoase din sf. Scriptură, fie compuse anume de creștini. Toată masa se termină cu rugăciuni către Dumnezeu, apoi fiecare pleacă cu modestie și cu timiditate, din care se vede un fel de școală a virtuții iar nu una de ospăț. Dar, adaugă Tertulian, adresându-se păgânilor, voi n'aveți decât să condamnați adunările noastre și să le proscieți dacă găsiți vr'un raport între ele și adunările criminale și periculoase ale voa tre, dacă li-se poate adresa aceeaș observație ca adunărilor ordinare și facțioase ale păgânilor. Căci se știe că adunarea în general, ca și fiecare creștin în parte, nu ofensază pe nimeni, nu atinge pe nimeni. O adunare de oameni de bine, virtuoși, pioși și plini de castitate nu este o facțiune, ci un senat. Facțiune sunt acei cari conspiră contra creștinilor virtuoși, cari cer cu strigăte sângele lor, cari iau ca pretext al urei lor contra creștinilor că aceștia ar fi cauza calamităților publice. Diavolește pretext! Dacă Tibur înundă Roma, dacă Nilul nu se revarsă asupra câmpiilor, dacă cerul este închis, dacă pământul se cutremură, dacă să iveste vr'o foame, vr'o pestă, se strigă peste tot: Creștinii la lei! Dar spuneți-mi, vă rog, înainte de Tiberiu, adevărat înainte de nașterea lui Isus Hristos, pământul, orașele n'a avut să sufere cele mai mari nenorociri? Istoria nu ne spune că Ierapole, că insulele Delos, Rodos și Cos au fost înecate cu mai multe mii de oameni? Platon ne asigură că marea Atlantică a acoperit cea mai mare parte din continentul Asiei sau al Africei. Un cutremur de pământ a secat marea Corintului, violența talazelor a separat Lucania de Italia și a adus insula Siciliei, și niște astfel de schimbări pe pământ n'au putut veni fără a muri destui oameni. Unde erau, nu zic creștinii cari disprețuiesc pe zeii voștri, unde erau zeii voștri înșiși pe timpul când potopul a înecat tot pământul sau cel puțin șesurile cum pretinde Platon? Orașele în care s'au născut zeii voștri, unde au murit, acelea ce le-au zidit dovedesc în destul că sunt posterioare potopului.

Triburile Iudaice din care și trag originea creștinii nu erau scoase încă din Egipt spre a se stabili în Palestină, când ploaia de foc nimici orașele Sodoma și Gomora. Pământul din această parte exalează și azi un miros urit și dacă se văd câteva fructe, ele se

prefae în cenșă îndată ce se iau în mâni. Tuscia și Campania nu se plâneau de creștini când Vulsinia a fost arsă printr'un foc ceresc și Pompei printr'un vulcan.

Toți zeii voștri erau adorați de voi când Galii pătrunse în Capitoliu. Intr'un cuvânt, orașele n'au fost scutite de dezastre și zeii n'au fost considerați ca autori ai nenorocirilor de care au fost loviți. Neamul omenesc n'a încetat de a supăra pe Dumnezeu fie neglijând de cult și necântând ființa supremă care se putea întrevădea, fie făcându-și zei cărora să se închine. Și intrucât oamenii n'au căutat pe autorul nevinovăției, pe judecătorul și răsplătorul crimei, ei s'au dat la tot soiul de viții și de păcate. Dacă l-ar fi căutat, l-ar fi cunoscut și dacă l-ar fi cunoscut, l-ar fi adorat, și dacă l-ar fi adorat, ar fi dobândit iertare în loc de a fi lăsați mâniei sale. Acelaș Dumnezeu dela care au simțit răzbunarea înainte de a fi creștini. Și pedepsește încă și azi. Și apoi arătându-le că Dumnezeu i-a pedepsit adesea, ei totuși au mers înainte cu purtarea lor cea nelegitimă, Tertulian le pune înainte nedreptatea acuzației că Dumnezeul creștin ar fi cauza nenorocirilor. Apoi le dovedește că dacă au a răspunde de păcate, apoi ei — păgânii — vinovați, cum sunt, chiamă asupra-le pedeapsa Cerului. Căci ei disprețuiesc pe Dumnezeu pentru a se închină la Statui și prin aceasta aduc toate nenorocirile ce vin asupra Statului. Și cum ar putea zeul păgân să sufere ca să fie pedepsiți păgânii pentru faptele rele ale creștinilor, dacă rele ar săvârși aceștia? În urmă face atenți pe păgâni asupra planurilor providențiale ce înlătură obiecțiunile păgânilor. Dumnezeu, zice Tertulian, care a stabilit judecata veșnică după sfârșitul lumii, nu grăbește înainte de acest termen separațiunea ce va urma judecății, ci așteptând, tratează la fel pe toți oamenii, vede că necredincioșii se folosesc de bunurile servitorilor săi credincioși și aceștia iau parte la relele convenite necredincioșilor și că, prin urmare, și unii și alții se resimt atât de bunătațea cât și de asprimea sa. Păgânii disprețuiesc și una și alta, de unde rezultă că relele ce sunt pentru păgâni pedepse adevărate, pentru creștini nu sunt decât numai niște avertismente, dar de care creștinii nu se plâng pentru că ei știu rostul ce au în lume. Noi creștinii, zice apologetul, știm că păgânii prin crimele lor aduc pe pământ flacărele Cerului, dar nu ne plângem, ci primim toate cu plăcere ca îndeplinire a prorociilor dumnezeiești cari întăresc credința și speranța. Iar dacă, se întreabă cu drept cuvânt Tertulian, ar fi adevărat că puterile pe care voi le adorați vă trimit atâtea rele din cauza noastră, cum mai puteți a vă închină la astfel de Zei atât de ingrați și de nedrepti, cari ar trebui să vă întărească și să vă umple de favoruri pentru ura ce purtați creștinilor?

Dar ni-se mai face încă o acuzare și anume că suntem nefolositori în viață. Cum ar putea fi aceasta? Noi trăim cu voi, avem aceeaș hrană, aceleași haine, aceleași trebuințe, nu ne asemănăm Brachmanilor ori Gimnosofiților Indieni, nu locuim în păduri nici nu fugim de oameni. Știm că trebuie a da ascultare lui Dumnezeu, domnul și creatorul a toate; nu aruncăm nimic din ceea ce face pentru noi; dar păzim ca să nu se facă exces și abuz. Ca să învedereze și mai mult că acuzația este nedreaptă, autorul le arată păgânilor că adepții Mântuitorului se află cu ei în târguri, la băi etc., deci în toate locurile în care viața se poate manifesta. Creștinii merg la războiu, călătoresc cu păgânii, cultivă pământul, se indeletnicesc cu

artele și chiar pentru trebuințele lor. Deci, cu drept cuvânt, creștinii nu pot fi nefolositori, cum li-se spune. Iar dacă, zice autorul, eu nu merg la ceremoniile voastre, nu încetez de a trăi în acest timp. Nu mă îmbăez noaptea în timpul Saturnalelor, pentru ca să nu pierd și ziua și noaptea, dar fac baie la o oră când nu-mi răcește sângele, zăci va fi destul timp după moartea mea ca să fiu palid și rece. Nu mănânc nimic în public în timpul serbărilor lui Bacchus, dar nu mă lipsesc de hrana ce-mi este necesară. Nu cumpăr coroane de flori, dar cumpăr flori și ce vă privește întrebuintărea ce-o fac? Căci eu le iubesc mai mult a parte decât când sunt legate împreună, când nu sunt nici în coroane nici în buchete. Pun preț pe flori chiar când sunt în coroane pentru mirosul lor, cer iertarea dela acei cari poartă mirosul lor în perii capului. Creștinii nu merg la spectacole, dar când doresc ceea ce se viuie în intrunirile voastre, cumpăr mai bine dela negustori. Ei ne cumpără tămâie este drept; dacă Arabii se plâng. Sabeenii știu că noi cumpărăm arome mai scumpe și în mai mare cantitate pentru a înfășura cu ele pe morți. La acuzația că veniturile templelor păgâne scad, autorul arată că nu se poate da decât celor cari cer, și dacă Jupiter ar întinde mâna, i-ar da. Și apoi păgânii fac mai puține sacrificii în templele lor decât ofrandele pe care le fac creștinii pe strade. Și chiar din punct de vedere al impozitelor, fiscul pierde prin franda păgână și declarațiuni false, pe când creștinii plătesc cu buna credință ce nu le dă voie a frustra. Este drept că unii se pot plânga că nu pot câștiga nimic dela creștinii. Dar aceștia sunt acei cari fac un comerț infam și pe aceștia li arată Tertulian că pot să se plângă, se înțelege că nu se puteau împăca creștinii cu viața acestora imorală din toate punctele de vedere.

Va urma.

Anunț.

Subsemnatul am pierdut decretul de întărire pentru postul de învățător dela școala gr. or. rom. din Izvin (Ószény), care decret poartă dtul din luna lui noemvrie 1903.

Aduc aceasta la cunoștință publică.
Izvin; 30 august 1913.

Stefan Stefanu
Învățător.

CRONICA.

Sport. Maxima latină zice: „Mens sana in corpore sano“. Desvoltarea intelectuală a fiecărui om depinde dela structura sănătoasă a corpului. Ca omul să poată ajunge la „desăvârșire“ — țelul spre care tind toți — nu e de ajuns să îndeși numai ghiozdanul minții, ci în raport cu desvoltarea intelectuală se contribuie și la desvoltarea fizică. Puterile fizice vor trezi și vor potența mândria națională, care e necesară ori cărui individ. Intre mijloacele, cari pot să-l facă un locaș sănătos sufletului e și sportul. Intre tinerimea română din Ungaria s'a început o vie mișcare sportivă, care — dacă va fi urmată cu toată hotărîrea — ne face să sperăm că nu peste mult vom avea o tinerime care va părăsi aerul neigienic al cafenelelor pentru a-și căuta de desvoltarea vâjșoșiei trupesti atât de necesară în lupta pentru viață. Duminecă în 7 sept. s'a făcut o măsurare între „fotbaliștii“ români din Buda-

pesta dela soc. „Petru Maior“ și între clubul nostru „Gloria“ din Arad. Jocul s'a început la 4 ore. Și dintr'o parte și din alta se putea observa o istețime, un joc agil și destul de vehement. Cei din Budapesta au dovedit, că sunt stăpâni pe combinațiuni repezi și astfel au știut înfruntă cu istețime atacurile vehemente din partea arădanilor. După o pauză, se începe din nou lupta care până acum nu a fost decizătoare. Jocul e în mult în jurul porții celor dela „P. M.“ În aceste atacuri s'a distins în mult portășul dela „P. M.“ dl Hossu, care și-a apărat poarta cu cea mai mare istețime... Lupta s'a sfârșit pela 6 ore cu învingerea arădanilor. Publicul în număr destul de mare s'a depărtat mulțumiți pentru distracția ce i-a făcut această primă măsurare, care sperăm, ca în viitor să ieie alte proporții și mai mari.

Palatul păcii. În Haga s'a inaugurat cu mare pompă palatul „păcii“. La clădirea acestui monumental edificiu — pe lângă suma dată de milionarul Carnegie — au contribuit toate statele europene. Pe tabla comemorativă a acestui palat, între numele bărbaților, cari au luptat din răzputeri în interesul păcii europene, numele octogenarului bărbat Titus Maiorescu, va străluci mândru pentru toți timpii viitori.

Incendiu în Viena. În săptămâna trecută — deslănțuindu-se o groaznică furtună asupra capitalei Viena — un trăsnet a isbit în biserică Minorților, a cărei vechime se urcă la 400 ani. Paguba e 20,000 cor.

Turneu artistic. Distinsul artist dramatic al „Teatrului Național“: Antonescu, a format o trupă teatrală dintre cei mai distinși actori, cu care își va începe turneul prin cele mai însemnate centre românești din Ardeal. Repertoriul îl formează poetul Alexandri, Caragiale și alți.

Hirotonire. P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp mercuri în 28 august (10 septembrie) a binevoit a sfinți întru preot pe d. Alexiu Dobos, iar întru diacon pe d. Gheorghe Teoran.

Concurse.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci-cantorale vacante din Cinteș, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele:

1. Salăru până la suma de 1200 cor. se va plăti din cassa culturală a parohiei, iar ce trece peste 1200 cor. se va acoperi din ajutorul de stat ce s'a cerut.
2. Locuință cu grădină.
3. Pentru conferință 20 cor.
4. Pentru scripturistică 20 cor.

5. Dela înmormântări, unde va fi poftit 1 cor. 20 fil. iar de se va cere și „hora mortului“ încă 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a prevedea instrucțiunea și în școala de repetițiune, a prevedea agendele cantorale, a instrui elevii în cântările și ceremonialele bisericesti și ai conduce regulat în dumineci și sărbători la s. biserică.

Cei apți de a înființa și conduce cor vocal, vor fi preferați.

Reflectanții sunt poftiți ca recursurile lor ajustate cu a) estras de botez, b) diploma învățătorescă, c) testimonii despre pregătirile anterioare, d) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antiștia comunei natale, e) atestate despre eventualele servicii ante-

rioare, — toate acestea în original — și adresate comitetului parohial ort. român din Cinteș, — să le subștearnă P. O. D. Dr. Dimitrie Barbu protopresbiter în Chișineu — (Kisjenő), având a se prezenta în termenul concursual — în s. biserică din Cinteș, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Cinteș, din ședința comitetului parohial ort. rom. ținută la 26 august (8 septembrie) 1913.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu: Dr. Dimitrie Barbu protopresbiter, inspector școlar.

—□—

1—3

În șenzul rezoluțiunii Ven. Consistor gr. or. din Oradea-mare de sub Nr. 2981/909 și pe baza încuviințării Ven. Consistor Diecezan din Arad sub Nr. 6755/909 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios pentru postul învățătoresc vacant din Pócsafalva (Pociovești) pe lângă următoarea dotațiune: În bani gata dela parohie 280 cor.; venite cantorale 32 cor. din aranda pământului cantoral 200 cor.; relet de lemne 72 cor.; scripturistică 10 cor.; spese de conferințe 12 cor.; întregire dela stal conform legii; cvartir cu 2 chilii, culină, cămară, scl. Recursurile instruite în senz regulamentar și adresate comitetului parohial din Pociovești sunt a se înainta oficiului protopresbiteral din Belényes (Beiuș) iar recurenții se vor prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare la sfta biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat în Pócsafalva (Pociovești) la 14/27 iulie 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul adm. ppbiteral: Dr. Victor Fildan

—□—

1—3 gr.

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul de învățător-cantor dela școala din Forău protopopiatul Beiușului pe lângă următoarele condițiuni:

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Bani gata dela comuna bisericescă 600 cor.
2. Venitul cantoral 80 cor.
3. Stolele 20 cor.
4. Pentru conferințe 20 cor.
5. Scripturistica 10 cor.

6. Încălzitul și curățitul salei în sarcina comunei bisericesti.

7. Ajutorul dela stat: conform legii.

8. Locuință 2 chilii padimentate, culină, cămară, pivniță și supraedificate de lipsă.

Alesul va îndeplini toate datinele învățătorului confesional ca și cantor va instrui elevii atât dela școala de toate zilele cât și dela cea de repetiție în cântarea bisericescă și va catehiza dacă va fi însărcinat di partea superiorității bisericesti.

Recursurile ajustate regulamentar să se înainteze la oficiul protopopesc, iar recurenții să se arate și poporului pentru a se face cunoscut.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu: Dr. V. Fildan, adm. protopopesc.

—□—

1—3 gr.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător-cantor la școala din Beinșele protopresbiteratul Beiușului se publică concurs cu termen de 30 zile pe lângă următoarele condițiuni și emolumente.

1. Salăru în bani gata dela comuna bis. 600 cor.

2. Venitul cantoral, afară de stolele uzuate, uzuctul pământului computat în 78 cor.

3. Locuință cu 2 chilii padimentate, culină, cămară și intravilan pentru grădina de legume.

4. Ajutorul dela stat pe sama învățatorului trecut acum un an la penziune, a fost pus în curgere cu rezoluțiunea ministerială din 25 Iulie 1910 Nr. 67,745, astfel fără alta intervenire se consideră asigurat.

5. Recurentul va dovedi, că și-a împlinit stagiul militar.

6. Alesul e îndatorat a-și împlini toate îndatoririle ca învățator confesional și ca și cantor bis. și a catehiză, instruând și cântările răspunsurile bisericești atât la școala de toate zilele, cât și la cea de repetiție.

Recursele ajustate conform regulamentului se vor înainta oficiului protopopesc concernent iar recurenții se vor prezenta și poporului pentru a se face cunoscut.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. V. Fildan*, adm. protopopesc.
—□— 1—3 gr.

Pentru îndeplinirea postului de învățator la școala din **Seucani** (Szokány) protopopiatul Beiuș, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare pe lângă următoarea dotațiune: 600 cor. dela popor și întrucât alesul e și cantor, va folosi pământul cantoral de 6 vici și stolele uzuale.

Ajutorul de stat, conform legii.

Petenții să se conformeze strict dispozițiilor regulamentare.

Pentru comitet.

Dr. Victor Fildan, adm. ppsc.

—□— 1—3 gr.

Pentru conferirea unui stipendiu de 300 cor. pe anul școlar 1913/14 din fundațiunea „David P. Simon” din Lipova se publică următorul concurs:

Reflectantul are să dovedească:

- a) că e român gr. or. născut în Lipova;
- b) că e lipsit de mijloacele necesarii pentru terminarea studiilor;
- c) că e înscris în cursul al III-lea a vr'nei școale comerciale superioare din patrie.

d) că cursul al II-lea a școalei comerciale l'a terminat cu succes bun având purtare religioasă morală bună.

Rugarea ajustată în regulă are a se înainta comitetului parohial pe calea oficiului parohial gr. or. rom. din Lipova, până la 30 septembrie n. 1913.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Lipova, ținută la 28 Iulie (10 august) 1913.

Comitetul parohial.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului al treilea de învățator ori învățătoare la școala conf. gr. or. rom. din **Răchita**, protopopiatul Belint, să scrie concurs cu termin dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post:

1. În bani gata 341 coroane;
2. Dela 300 nri case, 12½ kgr. cucuruz în boambe adecă 37.50 m. metrice, à 12.40 fil. meterul, 465 cor.;
3. Ce mai lipsește în senzul art. de lege XVI din 1913, să cere dela stat conform specialei înalte rezoluții ministeriale de snb Nr. 1799/1913;
4. Pentru conferință, dacă participă, 20 cor.;
5. Pentru scripturistică 5 cor.;
6. De la înmormântări, unde e poftit, 1 cor., cu liturgie 2 cor.;

7. Pentru locuință și grădină 220 coroane.

De încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alesul, respective aleasa, trebuie să instrueză școlari și școlărițe în cântări, în lucrul de mână; iar în dumineci și sărbători să-i conducă la biserică și să-i supravegheze.

Petițiile instruate conform legilor în vigoare, să se trimită în original, comitetului parohial din **Răchita**, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belint (Belenceze, Temes-megy), în termenul concursual; iar reflectanții, respective reflectantele, sunt poftiți a se prezenta într'o duminică sau într'o sărbătoare în s. biserică din **Răchita** (Reketyő) spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Cei sau cele cari sunt de mai mulți ani în funcție au să producă și atestat de serviciu și conduită dela protopopul concernent.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățatoresc-cantoral dela școala a II de băieți din **Sânmiclăușul-român** (ppiatul Tinca ertul Bihor) cu termin de alegere 30 zile dela prima publicare.

Pe lângă următorul salari: 1. Bani gata 800 cor.; 2. Stole cantonale 50 cor.; 3. Intregirea salarului și cvincvenalele sunt câștigate dela stat; 4. Pentru fiecare conferință ori reuniune învățătorească diurnă câte 6 cor.; 5. Pentru conducerea corului vocal pe 3 ori 4 voci se va împărtași de o remunerațiune specială; 6. Locuință în natură cu edificiiile laterale — ori la dorința învățatorului alegând 200 cor. relut. de cvartir amăsurat legii din anul 1907.

Reflectanții se avizează a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sîta biserică spre a-și arăta desteritatea în cele rituale; iară recursesle instruate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din **Sânmiclăușul român** să le subștearnă M. On. oficiu protopopesc în **Mékkerék** ertul Bihor.

Dat din ședința com. parohial gr. or. rom. din **Sânmiclăușul român** ținută la 14/27 Iulie 1913.

Mihail Hașias

pres. com. par.

Demetriu Papp

not. com. par.

În conțelegere cu mine *Nicolae Rocsin* protopop.

—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățatoresc-cantoral dela școala gr.-or. rom. elem. din **Talpoș** protopresbiteratul Ieapolei, se scrie concurs cu termin de de 30 zile dela prima publicare în „Bis. și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1200 cor. din cassa cultului.
2. Venitele cantonale, unde va fi poftit la înmormântare 1 cor.
3. Locuință cu 2 ch lli, cu supraedificate recerute și grădină.
4. Pentru scripturistică și conferință 20 coroane.

Reflectanții sunt poftiți ca recursesle lor ajustate cu documentele prescise și anume cu: a) estras de botez; b) diploma învățătorească; c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) și d) atestat despre serviciile de până acuma, — toate în original, — și adresate comitetului parohial din **Talpoș**, să le subștearnă oficiului protopopesc din **Ieapolea** (Borosjenő), având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Alesul învățător este dator a prevedea instrucțiunea și a școala de repetiție, a prevedea agendele cantonale în și afară de biserică, a instrui școlarii în cântările și ceremonialele bisericesti, și a-i conduce regulat în dumineci și sărbători la biserică. Cei cari sunt apti a înființa și conduce cor vocal pe patru voci cu tinerimea vor fi preferiți.

Din ședința comitetului par. din Talpoș, ținută la 28 iulie v. 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protopresbiter insp. școl. conf.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învăț. din Șepreuș se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 800 cor.
2. 5 jugh. pământ cu dreptul de pășunat, al cărui venit, după detragerea dării, care are a o suportă alesul, face 200 cor.

3. Locuință cu grădină.

4. Spese de conferință și scripturistica 40 cor.

5. Dela înmormântări 1 cor.

Alesul are a conduce strana fără altă remunerație.

Pentru orientare, comitetul parohial aduce la cunoștință celor interesați, că întregirea de salariu, conform legilor existente nefiind comuna bisericască în stare a o asigura dela sine, s'a cerut dela stat.

Recursele adresate comit. par. din Șepreuș și ajustate cu documentele necesare și anume cu: estras de botez, diploma de inv. atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány), atestat despre serviciul de până acuma, — toate în original, — sunt a se înainta P. O. oficiu protop. din Boroșineu, iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Șepreuș, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comit. parohial ținută la 4/17 august 1913.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protopresbiter, insp. școl. conf.

—□—

3—3

Pe baza ord. Ven. Consistor Nr. 2277/134 B. 1913, să repețește concursul pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a îmbinată din comunele bisericesti Cetea-Valeamare prot. Peșteșului cu termen de alegere pe ziua de 22 septembrie (5 octomvrie) 1913.

Emolumente: Din Cetea: Locuință cu două odăi bucătărie și supraedificatele necesare, cu grădină de legumi, 7 jugh. de pământ arător cu pomăt. Lemne după trebuință. Stolele uzuate. Din fondul de pomenire 1/2 din procentele fondului. Pășunat după trebuință. Întregirea dotațiunii dela stat, după cvalificația alesului. Din Valeamare: 2 jugh. pământ arător, pășunat după trebuință. În amândouă comunele dreptul la 1/2 zi de lucru, eventual întreagă ziua, dacă lucrătorii se vor prevedea cu vipt din partea preotului; tot din Valeamare 76 cor. din banii de fân; 60 vicj eucuruz cu cioci; 7% din 10% a banilor de fundații din pomeniri, 20 cor.; separat din banii fundațiilor pentru teritorul, ce-l ocupă sala de învățământ, și stolele uzuate. Lemne din pădurea parohială, după trebuință. Doritorii de a ocupa această parohie se avizează, că cererile de concurs ajustate după lege și adresate

comit. par. din Cetea-Valeamare să le înainteze P. On. oficiu protopopesc până la 15/28 sept. 1913 iar dânsii să se arate poporului, servind și predicând, până cu 8 zile înainte de alegere, cu observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii.

Comitetul parohial din Cetea-Valeamare.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter.

—□—

3—3

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc din comuna bisericască Sărând ppresbiteratul Peșteșului cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele:

1. Din repartitie 300 cor.

2. Întregirea dela stat sperativă conform legii școlare din vigoare 900 cor.

3. Locuință interimală corespunzătoare. Școala va fi închiriată până la zidirea uneia noi proiectată din partea comunei bisericesti.

Doritorii de a ocupa acest post să avizează, ca să-și înainteze cererile de concurs adresate comitetului parohial din Sărând Prea On. oficiu protopopesc din Mezôtelegd, având dânsii a se prezenta în cutare duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Sărând spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial ort. român din Sărând ținută la 10/30 august 1913.

Dumitru Bodea
notarul comitet.

Iosif Crainic
preot. preș. com.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu* protopop, inspector școlar.

—□—

3—3

ALMANACH

(GĂLINDAR DE BUZUNAR)

PE ANUL ȘCOLAR

1913/14

COMPUS, PENTRU TREBUIŢELE PREOŢILOR ȘI ÎNVĂŢĂTORILOR ROMĂNI

DE

IOSIF MOLDOVAN

DIRECTOR ȘCOLAR ÎN ARAD.

Prețul 1 cor. (10 fileri porto).

O cârtică de toată frumșeta deamnă de buzunarul fiecărui preot și învățător român. Conține: partea calendaristică cu apostolele și evangheliile în zilele de dumineci; extras din molitvelnic (cele mai indispensabile cântări și rugăciuni de cari au lipsă preoții și învățătorii la funcțiuni săvârșite în afară de biserică); clasificarea școlariilor; ziar de cassă; ord de ore; legea de salarizare învățătorească; tabela de salarizare; afaceri cu posta și telegraful; taxele de timbre, festivitățile școlare, etc. În considerarea greutăților începutului, făcându-se un număr restrâns de exemplare, rugăm a se face comanda cu posibila urgență.

Comanda se fac la Librăria diecezană Arad.